

استراتژی‌های مدیریت یکپارچه منابع طبیعی

در پروژه بین‌المللی منارید

اردشیر سیاح مفصلی - کارشناس مدیریت یکپارچه منابع طبیعی پروژه منارید

پیش‌نویس اول

آذر ماه ۱۳۹۳

استراتژی‌های مدیریت یکپارچه منابع طبیعی در پروژه بین‌المللی منارید

۱- مقدمه

تدوین استراتژیک‌های مدیریت یکپارچه منابع طبیعی در پروژه بین‌المللی منارید به منظور تشریح و شفاف‌سازی جهت‌گیری پروژه در سال ۲۰۱۷ تهیه شده است. بدین منظور بر اساس منابع و اسناد بالادستی نظیر سند رسمی پروژه منارید، نتایج گزارش ارزیابی میان‌دوره‌ای، نقشه راه مدیریت یکپارچه منابع طبیعی و نظایر آن، نسخه اولیه استراتژی‌های مدیریت یکپارچه منابع طبیعی در پروژه بین‌المللی منارید به شرح زیر تدوین شده است.

۲- خروجی‌های مورد انتظار در سال ۲۰۱۷

خروجی‌های مورد انتظار پروژه منارید در سال ۲۰۱۷ می‌تواند به عنوان چشم‌انداز این سند در نظر گرفته شود. لذا برای رسیدن به این خروجی‌ها باید استراتژی‌هایی ترسیم شوند. این خروجی‌ها در زیر ارائه شده‌اند.

- افزایش سطح دانش و آگاهی دست‌اندرکاران پروژه منارید در خصوص مدیریت یکپارچه منابع طبیعی، کاربردها و تفاوت‌های آن با برنامه‌ریزی‌های مرسوم، از طریق شفاف‌سازی این مفهوم و تدوین دستورالعمل‌ها و راهنماهای اجرایی و کاربردی؛
- اطمینان از شکل‌گیری و فعال‌سازی کامل کمیته‌ها و ساختارهای سازمانی استانی و ملی برای مدیریت یکپارچه منابع طبیعی بدون نیاز به حضور دفاتر و کارشناسان پروژه منارید؛
- طراحی و اجرای حداقل یک اقدام ملی به منظور اصلاح و بهسازی قوانین شناسایی شده برای بهبود وضعیت مدیریت یکپارچه منابع طبیعی در سطح ملی؛
- به روز رسانی و تقویت محتوایی و شکلی نقشه راه مدیریت یکپارچه منابع طبیعی به نحوی که کلیه دست‌اندرکاران سطوح ملی و محلی جایگاه پروژه‌های اجرایی در سایت‌های منارید و پروژه‌های ملی آتی و قابل انجام را در آن مشاهده کنند؛
- تهیه بسته‌های ابزاری از اقدامات و ابتکارات پروژه منارید در زمینه مدیریت یکپارچه منابع طبیعی به همراه دستورالعمل‌ها و راهنماهای تعمیم این رویکرد در سایر استان‌های کشور؛
- ایجاد زمینه‌های لازم برای بسترسازی‌های جایگزین برای ادامه راه اقدامات پروژه منارید در خصوص مدیریت یکپارچه منابع طبیعی از طریق ساختارهای سازمانی دولتی و مردم‌نهاد برای واگذاری مالکیت اجرای اقدامات؛
- ترویج یافته‌های پروژه منارید در خصوص مدیریت یکپارچه منابع طبیعی در سطح ملی و بین‌المللی؛
- فراهم کردن بستری برای دریافت مطالبات جوامع محلی و ارتباط آن با مدیریت یکپارچه منابع طبیعی به صورت پایدار در سطح ملی در سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور.

۳- تهدیدها، فرصت‌ها، نقاط قوت و ضعف پروژه منارید در زمینه مدیریت یکپارچه منابع طبیعی

تهدیدها	فرصت‌ها	نقاط ضعف	نقاط قوت
<p>- کج فهمی از فرایند مدیریت یکپارچه و تکرار قالب‌های ناکارآمد پیشین در این حوزه</p> <p>- عدم انتقال مناسب روش اجرا و چارچوب‌های عملی برای نهادهای ساخته شده مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p> <p>- تهیه و پیشنهاد چارچوب احتمالی غیرکاربردی و غیر منعطف توسط پروژه منارید (در آینده) که منجر به تفسیر به رای نمونه‌های اجرایی غیر مرتبط با مدیریت یکپارچه منابع طبیعی شود.</p> <p>- بسیار کلی یا بسیار تخصصی شدن مدل، به نحوی که قابل استفاده نباشد</p> <p>- عدم حمایت مدیران ارشد سازمان جنگل‌ها و سایر نهادهای تصمیم‌گیر ملی از مدل منارید</p> <p>- عدم توان پروژه منارید در کسب تاییدیه و مصوبه اجرایی برای مدل مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p> <p>- بخشی نگری بیش از حد و تمرکز بر روی یک یا چند موضوع محدود در زمینه مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p>	<p>- استقبال استان‌های مختلف کشور از تعمیم پروژه منارید</p> <p>- فراهم بودن زمینه‌های اجرایی فراوان برای نشان دادن عملی و کاربردی مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p> <p>- فراهم بودن بستر اولیه نهادهای پژوهشی کشور برای ارتقای مفهوم مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p> <p>- استفاده از منابع موجود در پروژه منارید برای پیاده سازی مدل صحیح مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p> <p>- فراهم بودن بستر ارتباطی با سایر پروژه‌های بین‌المللی به منظور تقویت و آزمون مدل‌های اجرایی مدیریت یکپارچه منابع طبیعی در نزد سایر همکاران این حوزه</p>	<p>- عدم درک مشترک در سطوح مختلف (ملی، استانی و محلی) از مفهوم و مقصود پروژه منارید از مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p> <p>- فرصت و زمان اندک پروژه برای نهادهای سازی مفهوم مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p> <p>- عدم وجود مستندات شفاف برای اجرای گام به گام مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p> <p>- محدود بودن تعداد صاحب‌نظران علمی داخلی یا خارجی در حوزه مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p>	<p>- وجود تجربیات اجرایی موفق در پروژه منارید</p> <p>- تهیه نسخه صفر نقشه راه مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p> <p>- عدم وجود مقاومت سازمانی و نهادی در زمینه همراهی برای به ثمر رسیدن اقدامات مدیریت یکپارچه منابع طبیعی</p>

پیش‌نویس اولیه استراتژی‌های مدیریت یکپارچه منابع طبیعی در پروژه منارید

به منظور تدوین استراتژی‌های مدیریت یکپارچه منابع طبیعی سه حوزه اصلی افزایش دانش، توزیع دانش و تقویت اسناد پشتیبان به شرح زیر به عنوان سه اولویت استراتژیک پروژه منارید شناسایی شده‌اند.

- افزایش تولیدات دانشی در خصوص مدیریت یکپارچه منابع طبیعی از طریق بکارگیری مشاوران داخلی و خارجی؛
- مشارکت در گسترش و توزیع گسترده مفهوم مدیریت یکپارچه منابع طبیعی در کشور بر اساس دستاوردهای پروژه منارید؛
- تقویت اسناد سازمانی پشتیبان از فرآیند مدیریت یکپارچه منابع طبیعی در سطح ملی از طریق تدوین مدل‌ها، راهنماهای اجرایی و دریافت مصوبات ملی.

با توجه به ماهیت چرخه‌ای بودن این استراتژی‌ها، نیاز است تا در هر مرحله اقدامات به صورت مستمر انجام و برای نهادینه‌سازی این مفهوم تکرار و پایش شوند. بدیهی است که برای اجرای هر یک از این استراتژی‌ها اهداف کلان و اجرایی قابل تدوین است و همچنین اقدامات اجرایی سالانه و فصلی پروژه منارید در سال‌های باقیمانده تا پایان پروژه نیز برای محقق ساختن هر یک از این استراتژی‌ها با توجه به منابع مالی و انسانی در سطح مختلف تدوین خواهد شد.